

Udskriftsdato: 15. december 2025

FOU nr 1985.213 (Gældende)

Tilbagekaldelse af befordringsgodtgørelse til skoleelev

Ministerium: Folketinget

Tilbagekaldelse af befordringsgodtgørelse til skoleelev

Udtalt overfor Københavns amtskommune, at jeg måtte nære afgørende betænkelighed ved at tilslutte mig, at Søllerød kommunes skole- og fritidsforvaltning var berettiget til med virkning fra den 1. december 1984 at tilbagekalde en befordringsgodtgørelse, der var bevilget for hele skoleåret 1984/85, og tilbagekaldelsen kunne efter min opfattelse i hvert fald ikke støttes på de lighedssynspunkter, der - måtte jeg forstå - havde været bestemmende for afgørelsen.

Henstillet til amtskommunen at vurdere tilbagekaldelsesspørgsmålet på ny.

(J. nr. 1984-1430-719)

På baggrund af en henvendelse fra A meddelte jeg Københavns amtskommunes kulturelle forvaltning, at jeg havde besluttet af egen drift efter ombudsmandslovens § 6, stk. 5, at iværksætte en undersøgelse af spørgsmålet om, hvorvidt Søllerød kommunes skole- og fritidsforvaltning havde været berettiget til med virkning fra den 1. december 1984 at tilbagekalde den befordringsgodtgørelse, der for hele skoleåret 1984/85 var bevilget A's datter.

Det fremgik af de foreliggende oplysninger, at A i juni 1984 ansøgte skoleforvaltningen i Søllerød kommune om befordringsgodtgørelse for skoleåret 1984/85 til sit barn, der efter sommerferien skulle gå i 7. klasse i en privat skole. Ansøgeren meddelte ingen oplysning om afstanden mellem hjem og skole.

På bagsiden af det fortrykte skema, der blev anvendt ved indgivelsen af ansøgningen, var aftrykt de relevante lovbestemmelser (jfr. nedenfor). Det var herved bl.a. anført, at det er en betingelse for dækning af befordringsudgifter, at afstanden fra bopæl til skole udgør mindst 7 km for elever på 7.-9. klassetrin, medmindre hensynet til børnenes sikkerhed i trafikken gør det særligt påkrævet.

Skole- og fritidsforvaltningen imødekom ansøgningen ved at tildele et HT-kort (3 zoner), der var gældende for skoleåret 1984/85.

I skrivelse af 23. oktober 1984 meddelte skole- og fritidsforvaltningen barnets moder, at amtskommunen i forbindelse med en anden sag havde opmålt skolevejen fra det pågældende område. Opmålingen havde vist, at afstandsbetingelsen (mindst 7 km) ikke var opfyldt. Forvaltningen så sig herefter ikke i stand til at dække udgiften til barnets befordring og meddelte, at befordringsgodtgørelsen ophørte pr. 1. december 1984.

Denne afgørelse blev af A påklaget til Københavns amtskommune, der i skrivelse af 22. november 1984 meddelte, at klagen på det foreliggende grundlag ikke kunne tages til følge. Amtskommunen havde ad en nærmere angiven rute opmålt skolevejen til 6,5 km. I skrivelsen af 12. december 1984 fastholdt amtskommunen den trufne afgørelse.

I en udtalelse til mig anførte skole- og fritidsforvaltningen i Søllerød kommune, at tilbagekaldelsen af den bevilgede befordringsgodtgørelse var foranlediget af en anden borger i kommunen, der havde fået afslag på befordringsgodtgørelse. På denne baggrund havde kommunen set sig nødsaget til nærmere at vurdere de godkendte ansøgninger om befordringsgodtgørelse, og på grundlag af den foretagne opmåling fandt forvaltningen, at man af hensyn til en ligelig behandling af kommunens borgere måtte tilbagekalde den omhandlede befordringsgodtgørelse samt en befordringsgodtgørelse, der var bevilget en anden borger i kommunen.

Københavns amtskommunes kulturelle forvaltning anførte i en udtalelse til mig om tilbagekaldelsesspørgsmålet - som forvaltningen ikke tidligere havde taget stilling til i sagen - at det i henhold til

gældende ret ikke er udelukket, at begunstigende forvaltningsakter kan tilbagekaldes. Forvaltningen ville finde det betænkeligt, om A's barn på grund af kommunens fejlopmåling kunne oppebære befordringsgodtgørelse samtidig med, at andre elever med samme skolevej havde fået afslag på befordringsgodtgørelse. Forvaltningen tillagde i den forbindelse princippet om lige behandling af ansøgere væsentlig betydning.

Endvidere var det forvaltningens opfattelse, at kommunen havde givet klageren et rimeligt varsel forinden godtgørelsesordningens ophør, således at klageren havde haft mulighed for at indrette sig på de ændrede forhold.

Forvaltningen fandt på det anførte grundlag ikke anledning til at kritisere Søllerød kommunes dispositioner i sagen.

Jeg udtalte herefter følgende i en skrivelse til Københavns amtskommune:

»Efter § 29, stk. 1, i lov nr. 306 af 8. juni 1977 om friskoler og private grundskoler m.v., dækker kommunen efter ansøgning udgifterne til befordring med offentlige trafikmidler mellem skolen og hjemmet eller dets nærhed for de børn i friskoler og private grundskoler, som er hjemmehørende i kommunen, og hvis skolevej opfylder betingelserne i folkeskolelovens § 25, stk. 1, nr. 1 eller 2.

Folkeskolelovens § 25, stk. 1, har følgende indhold:

»Kommunen skal sørge for befordring mellem skolen og hjemmet eller dets nærhed af:

1) børn, der har længere skolevej end ... 7 km på 7.-9. klassetrin ... og ...

2)... «

Således som sagen foreligger oplyst for mig, må jeg lægge til grund, at spørgsmålet om, hvorvidt betingelserne for i den foreliggende sag at yde befordringsgodtgørelse for skoleåret 1984/85 var til stede, alene er afhængigt af, om lovens afstandsbetingelse er opfyldt. Jeg må endvidere lægge til grund, at skolevejen faktisk udgør 6,5 km.

Med det indhold, som de anførte bestemmelser om befordringsgodtgørelse har, ville Søllerød kommune have været retligt forpligtet til at yde befordringsgodtgørelse for barnet i skoleåret 1984/85, hvis skolevejen havde udgjort mindst 7 km. Da forvaltningen bevilgede HT-kortet gældende for skoleåret, var det forvaltningens opfattelse, at afstandsbetingelsen var opfyldt. Ved en senere opmåling i anledning af en anden klagesag, blev det imidlertid konstateret, at skolevejen kun udgjorde 6,5 km.

Der var således tale om, at Søllerød kommune som følge af en vildfarelse med hensyn til skolevejens længde bevilgede befordringsgodtgørelsen, uden at lovens betingelse herfor var opfyldt. Afgørelsen fik derfor et ulovligt indhold. Hermed er spørgsmålet, om den udstedende myndighed efterfølgende er berettiget til at tilbagekalde afgørelsen med virkning for den resterende del af det indeværende skoleår imidlertid ikke endeligt besvaret.

I den forvaltningsretlige litteratur er det således antaget, at en ulovlig begunstigende forvaltningsafgørelse ikke uden videre kan annulleres eller ændres til skade for adressaten i tilfælde, hvor ulovligheden skyldes en faktisk vildfarelse, som ikke kan lægges adressaten til last, og denne er i god tro. Dette gælder i særlig grad, når der er hengået længere tid.

Jeg bemærker herved, at det - i hvert fald som udgangspunkt - påhviler forvaltningsmyndigheden at drage omsorg for at tilvejebringe, eller foranledige tilvejebragt, de oplysninger, der er nødvendige for at træffe afgørelse i foreliggende sager. Viser det sig senere, at de faktiske forudsætninger, som myndigheden lagde til grund for afgørelsen var urigtige, uden at adressaten kan lastes herfor og i øvrigt var i god tro, må risikoen for det passerende i almindelighed placeres hos det offentlige.

Ved vurdering af den foreliggende sag må jeg lægge til grund, at risikoen for, at afgørelsen fik et ulovligt indhold, fuldt ud må placeres hos kommunen. Ved vurderingen af tilbagekaldelsesspørgsmålet må det efter min opfattelse endvidere tillægges betydning, at afgørelsen ikke var udtryk for nogen betydelig fravigelse fra lovens afstandsbetingelse, og at tilladelsen, der var meddelt for skoleåret, ville have udtømt sin virkning i løbet af kortere tid.

På baggrund af det anførte må jeg nære afgørende betænkelighed ved at tilslutte mig, at Søllerød kommunes skole- og fritidsforvaltning var berettiget til at tilbagekalde den bevilgede befordringsgodtgørelse med virkning for den resterende del af skoleåret 1984/85, og tilbagekaldelsen kan efter min opfattelse i hvert fald ikke støttes på de lighedssynspunkter, der - må jeg forstå - har været bestemmende for den trufne afgørelse.

Jeg finder derfor at måtte henstille til amtskommunen at vurdere tilbagekaldelsesspørgsmålet på ny.

Jeg udbeder mig underretning om, hvad der videre sker i sagen.

...«

Med skrivelse af 8. november 1985 underrettede Københavns amtskommunes kulturelle forvaltning mig om, at amtskommunen samtidig havde anmodet Søllerød kommune om at udbetale A godtgørelse for de afholdte befordringsudgifter til datteren i perioden 1. december 1984 - 20. juni 1985.

Jeg meddelte herefter Københavns amtskommune, at jeg havde taget amtskommunens afgørelse til efterretning.